

Sygn. akt **VII U 261/15**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 października 2015 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Lucyna Stąsik - Żmudziak

Protokolant - st. sekr. sądowy Wioletta Wójtowicz

po rozpoznaniu w dniu 15 października 2015 roku w Lublinie

sprawy J. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania J. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 18 grudnia 2014 roku, znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala J. C. prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia (...) roku.

Sygn. akt VII U 261/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 grudnia 2014 roku, znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił J. C. prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 roku, poz. 1440 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U z 1983 roku, Nr 8, poz. 43 ze zm.), z uwagi na to, że na dzień 1 stycznia 1999 roku wnioskodawca nie udowodnił co najmniej 15 - letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Organ rentowy nie uwzględnił jako pracy w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia ubezpieczonego od dnia 20 listopada 1972 roku do dnia 24 października 1973 roku oraz od dnia 3 grudnia 1974 roku do dnia 8 lutego 1998 roku z uwagi na niezgodność powołanego w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 16 listopada 1998 roku stanowiska pracy monter aparatów i układów hydraulicznych – kanalarz, ślusarz remontowy – obsługa sprzęzarek, ze stanowiskiem wymienionym w załączniku aktu resortowego. Zakład nadto wskazał, że rodzaj wykonywanych prac nie został określony ściśle według wykazu, działu i pozycji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku. Dodatkowo organ rentowy podniósł okoliczność nie wykazania przez pracodawcę w przedłożonym dokumencie okresów pracy na poszczególnych stanowiskach oraz na stanowisku maszynisty urządzeń ciepłowniczych. W odniesieniu do tej okoliczności Zakład wskazał, że wykonywanie różnych prac jednocześnie wyklucza możliwość spełnienia wymogu wykonywania pracy stale i w pełnym wymiarze czasu, przewidzianym dla danego stanowiska (decyzja – k. 178 akt rentowych).

W odwołaniu J. C. podniósł, że w zakwestionowanych przez organ rentowy okresach pracował w szczególnych warunkach w (...) Zakładach (...) we W. w 7 godzinnym systemie czasu pracy, zajmując się udrażnianiem przewodów ściekowych wypełnionych odpadami i środkami chemicznymi, wymianą uszczelek niszczonej przez substancje żrące, naprawą i uszczelnianiem pomp, zaworów i przewodów służących do pompowania roztworów chemicznych oraz obsługą maszyn podgrzewających roztwory chemiczne (odwołanie – k. 2 akt sądowych).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie, podnosząc argumenty, które legły u podstaw zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie – k. 3 - 4 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

J. C., urodzony (...), w dniu (...) roku złożył wniosek o emeryturę, w którego treści zawarł oświadczenie o tym, że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach organ rentowy uznał za udowodniony na dzień 1 stycznia 1999 roku łączny okres podlegania ubezpieczeniom w wymiarze 26 lat, 1 miesiąca i 10 dni, w tym 25 lat, 1 miesiąca i 22 dni okresów składkowych oraz 11 miesięcy i 18 dni okresów nieskładkowych. Do stażu pracy w szczególnych warunkach organ rentowy nie uwzględnił żadnego okresu zatrudnienia ubezpieczonego (okoliczności bezsporne).

J. C. z dniem 20 listopada 1972 roku został zatrudniony we (...) Zakładach (...) w budowie Przedsiębiorstwie Państwowym we W. (następnie (...) Zakłady (...), (...) Zakłady (...) Przedsiębiorstwo Państwowe, (...) S.A.) na podstawie umowy o pracę na 7 – dniowy okres próbny, po upływie którego umowa przekształciła się w zawartą na czas nieokreślony, na stanowisku robotnika w oczyszczalni ścieków. Na zajmowanym stanowisku ubezpieczony pracował przy filtrach, udrażnianiu rurociągów i kanalizacji, studzienek oraz krat w zakładowej oczyszczalni ścieków do której spływały ścieki za całego zakładu, przede wszystkim powstałe w procesie produkcyjnym skór. W związku z niezdolnością do wykonywania opisanych prac z dniem 2 kwietnia 1973 roku powierzone zostały ubezpieczonemu obowiązki związane z obsługą centrali ciepłej w kotłowni na oddziale (...). Sprowadzały się do obsługi urządzeń znajdujących się w centrali i służący do podgrzewania roztworów do temperatury pracy gotowej do dozowania na urządzenia produkcyjne. Do podgrzewania roztworów doprowadzana była para i gorąca woda. W przypadku awarii wskazanych urządzeń skarżący zajmował się jej usunięciem. Oprócz tego wykonywał czynności związane z płukaniem przy wykorzystaniu kwasów wymienników ciepła. Opisane obowiązki wykonywał do dnia 24 października 1973 roku.

W okresie od dnia 25 października 1973 roku do dnia 7 listopada 1974 roku ubezpieczony odbywał służbę wojskową. Po jej zakończeniu z dniem 3 grudnia 1974 roku powrócił do pracy u dotychczasowego pracodawcy na stanowisko maszynisty urządzeń ciepłowniczych, na którym wykonywał obowiązki tożsame wykonywanym przed rozpoczęciem służby wojskowej. Nadto zajmował się nadzorem nad prawidłową pracą urządzeń ciepłowniczych, tj. urządzeń parowych i gorącej wody, znajdujących się na oddziałach produkcyjnych, tj. mokrym, garbowania, suszarni oraz malarni skór, czyli elementów suszarni skór, rurociągów, odwadniaczy urządzeń parowych, zbiorników oraz pomp do odprowadzania skroplonej pary, podgrzewaczy, dozowników do sporządzania roztworów oraz utrzymywania temperatury roztworów. Ubezpieczony zajmował się ich sterowaniem, uszczelnianiem zaworów, wymianą uszczelek oraz utrzymaniem odpowiedniej temperatury w zbiornikach i dozownikach roztworów. Opisane obowiązki wykonywał do dnia 28 lutego 1980 roku.

Z dniem 1 marca 1980 roku zostały powierzone ubezpieczonemu obowiązki na stanowisku montera aparatów i układów hydraulicznych – kanalarza w dziale głównego mechanika. Skarżący był zobowiązany do przeprowadzania konserwacji i remontów kanałów ściekowych oraz urządzeń sanitarnych w ramach których udrażniał zapchaną kanalizację przez osady ściekowe, wchodząc do kanałów ściekowych oraz udrażniał przepustowość rurociągów kanalizacji i wymieniał je. Oprócz tego do obowiązków skarżącego należało wykonywanie napraw i bieżącej konserwacji urządzeń na wydziałach produkcyjnych, głównie na wydziale mokrym i garbarni. W ich ramach przeprowadzał remonty i wymiany pomp, zaworów i uszczelek na urządzeniach takich jak rurociągi, dozowniki do sporządzania roztworów, bębny. Opisane obowiązki wykonywał do dnia 30 września 1983 roku.

Od dnia 1 października 1983 roku ubezpieczony świadczył pracę na stanowisku ślusarza remontowego na oddziale hydraulicznym i wykonywał te same obowiązki co w okresie od dnia 1 marca 1980 roku do dnia 30 września 1983 roku z wyjątkiem czynności związanych z konserwacją i remontami kanałów ściekowych i instalacji sanitarnych.

Dodatkowo z dniem 1 maja 1986 roku zostały powierzone ubezpieczonemu obowiązki związane z obsługą i remontem sprężarek. Czynności z tym związane wykonywał w oddzielnym od wydziałów produkcyjnych budynku, w którym znajdowały się 4 duże sprężarki do sprężania powietrza, które było wysyłane do napędzania i sterownia urządzeń produkcyjnych. Poza tym ubezpieczony zajmował się codzienną konserwacją urządzeń instalacyjnych sprężonego powietrza znajdujących się na wydziałach produkcyjnych. Sprowadzała się ona do spuszczenia oleju i wody z zainstalowanych w tych urządzeniach zbiorników do wychwytywania wody i oleju z instalacji sprężonego powietrza, tak aby urządzenia te przetłaczały czyste powietrze potrzebne do ich napędzania. Dotyczyło to np. pistoletów natryskowych. Jako ślusarz remontowy zajmował się również konserwacją i naprawą instalacji wentylacyjnej, która odprowadzała skażone powietrze z hal produkcyjnych.

W dniu 8 stycznia 1975 roku ubezpieczony uzyskał uprawnienie do zatrudnienia przy eksploatacji urządzeń energetycznych, tj. odbiorników pracy, odbiorników wody, pompy, ssawy, dmuchawy, sieci parowej oraz sieci wodnej. W dniu 21 maja 1981 roku uzyskał uprawnienie do zatrudnienia przy eksploatacji kotłów (...) i (...), odbiorników pary i wody gorącej, sieci ciepłej wody i pary oraz sieci sprężonego powietrza. W dniu 23 czerwca 1989 roku ukończył kurs spawalniczy (...)w a dniu 28 lipca 1989 roku kurs spawalniczy (...). Natomiast w dniu 31 grudnia 1989 roku ukończył kurs obsługi wytwornic acetylenowych. W dniu 2 grudnia 1991 roku uzyskał uprawnienie do zatrudnienia przy eksploatacji wentylatorów, instalacji ciepłych parowych i wodnych, sieci ciepłych oraz ciepłych urządzeń odbiorczych parowych i wodnych.

W całym okresie zatrudnienia ubezpieczony świadczył pracę przez 7 godzin dziennie w ramach pełnego wymiaru czasu pracy. Stosunek pracy ubezpieczonego ustalił w wyniku rozwiązania umowy o pracę z dniem 16 listopada 1998 roku.

(umowa o pracę, pisma ws. powierzenia obowiązków – akta osobowe – k. 35 a.s.; umowa o pracę – k. 1, zaświadczenia kwalifikacyjne – k. 2, 14, 50, 68 świadectwo pracy – k. 4, zakres czynności na stanowisku operatora – k. 8, wniosek o przeniesienie – k. 9, pisma ws. powierzenia stanowiska ślusarza remontowego – k. 19, 20, pismo ws. powierzenia obowiązków obsługi sprężarek – k. 26, kopia książeczki spawacza – k. 41, akt osobowych – k. 35 a.s.; zeznania J. C. – k. 26v. – 27v., 44v. – 45 a.s.; zeznania świadka J. K. – k. 27v. – 28 a.s.; zeznania świadka J. Ż. – k. 28 – 28v. a.s.)

Przystępując do oceny dowodów osobowych należy stwierdzić, że przesłuchani w sprawie świadkowie to osoby obce dla ubezpieczonego. Świadek J. K. pozostawał w zatrudnieniu w podmiocie zatrudniającym ubezpieczonego w okresie od 1973 roku do 1993 roku w dziale głównego energetyka na stanowisku hydraulika, maszynisty urządzeń zasilających i przetłaczających, maszynisty urządzeń ciepłowniczych, ślusarza, monter instalacji wodno - sprężarkowych oraz konserwatora skór surowych. Zeznał, że najdłużej pracował przy urządzeniach sprężarkowych i w tym okresie świadczył pracę wspólnie ze skarżącym. Świadek J. Ż. pracował we wskazanym wyżej podmiocie w okresie od 1975 roku do 2001 roku jako ślusarz remontowy, monter aparatów i układów hydraulicznych, spawacz i pomocnik operatora kotłów. Zeznał, że skarżący pracował z nim jako monter aparatów i układów hydraulicznych – kanalarz. Okoliczności te w ocenie Sądu pozwalają na przyjęcie wniosku, że świadkowie posiadają niezbędne wiadomości dotyczące okoliczności zatrudnienia ubezpieczonego, w odniesieniu do świadka J. K. co do okresu zatrudnienia ubezpieczonego na stanowisku ślusarza narzędziowego w związku z obsługą sprężarek a w doniesieniu do świadka J. Ż. co do okresu zatrudnienia skarżącego na stanowisku monter aparatów i układów hydraulicznych – kanalarza. Świadek J. K. zeznał, że zajmowali się wykonywaniem tych samych czynności, tj. na wydziałach produkcyjnych czyścili pompy przetłaczające chemiczne roztwory, spuszczaali kondensat z rur urządzeń instalacji sprężonego powietrza na wydziałach produkcyjnych w celu wyczyszczenia tych urządzeń z wody i oleju, aby przetłaczały czyste powietrze potrzebne do napędzania urządzeń np. pistoletów natryskowych, na wydziałach produkcyjnych naprawiali zawory w urządzeniach, przeprowadzali remonty sprężarek. Świadek J. Ż. zeznał natomiast, że w czasie jego wspólnej pracy ze skarżącym ich zadanie polegało na utrzymaniu w ruchu procesu produkcyjnego zakładu, poprzez zapewnienie sprawności urządzeń produkcyjnych. Zeznał, że ubezpieczony naprawiał zawory oraz wykonywał

czynności związane z udrażnianiem przepustowości rurociągów kanalizacji. Wskazani świadkowie dość dokładnie opisali zakres obowiązków ubezpieczonego oraz warunki w jakich były one wykonywane. Zeznania świadków są logiczne oraz korelują z zeznaniami ubezpieczonego, wobec czego sąd uznał je za wiarygodne. Należy wskazać, że organ rentowy nie podniósł okoliczności które mogłyby godzić w wiarygodność ich zeznań.

Powyższa ocena dotyczy również zeznań ubezpieczonego, skoro były one zgodne z wiarygodnymi zeznaniami świadków. Skarżący opisał wykonywane przez siebie czynności. Zdaniem Sądu brak jest jakichkolwiek podstaw do kwestionowania jego zeznań, wobec czego Sąd uznał je za wiarygodne. Również organ rentowy nie podniósł okoliczności mogących godzić w wiarygodność jego zeznań. Sąd dał również wiarę jego zeznaniom w zakresie poczynionych ustaleń co do charakteru wykonywanej pracy i rodzaju czynności w okresach nie pokrywających się ze wspólną pracą ze świadkami.

Stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił również w oparciu o powołane dowody z dokumentów. Ich autentyczność w toku procesu nie była kwestionowana przez strony. Ich forma oraz treść nie wzbudziła ponadto wątpliwości co do ich autentyczności z urzędu, wobec czego zostały one uznane za wiarygodne w całości i jako takie stanowiły pełnowartościowe źródło informacji o okolicznościach faktycznych w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie J. C. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Do okoliczności spornej w rozpoznawanej sprawie, biorąc pod uwagę treść zaskarżonej decyzji oraz treść odwołania należy możliwość zakwalifikowania okresu zatrudnienia ubezpieczonego we (...) Zakładach (...) w budowie Przedsiębiorstwie Państwowym we W. (następnie (...) Zakłady (...), (...) Zakłady (...) Przedsiębiorstwo Państwowe, (...) S.A.) od dnia 20 listopada 1972 roku do dnia 8 lutego 1998 roku, w wymiarze 25 lat, 11 miesięcy i 20 dni, jako pracy w szczególnych warunkach, celem ustalenia, w związku z nieuznaniem przez organ rentowy żadnego okresu zatrudnienia ubezpieczonego jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, czy legitymuje się on 15 – letnim okresem tak kwalifikowanej pracy.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 b pkt 20 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 748) – zwaną dalej ustawą emerytalną, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego, wynoszącego dla mężczyzn urodzonych po dniu 30 września 1953 roku co najmniej 67 lat. Ubezpieczony nie ukończył wyżej wymienionego wieku, zatem nie spełnia warunków niezbędnych do ustalenia mu prawa do emerytury w oparciu o powołany przepis.

Natomiast w myśl art. 46 w związku z art. 32 ustawy emerytalnej ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku, a przed dniem 1 stycznia 1969 roku będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż wskazany, jeżeli nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego i warunki do uzyskania emerytury określone w tych przepisach spełnią do dnia 31 grudnia 2008 roku. Przy czym wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których wymienionym osobom przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Według § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) – zwanego dalej rozporządzeniem Rady Ministrów, pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. J. C. do dnia 31 grudnia 2008 roku nie osiągnął wymaganego przez cytowany przepis wieku emerytalnego 60 lat.

Jednakże zgodnie z przepisem art. 184 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym

w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat. Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przepis art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej stanowi, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (art. 32 ust. 4 ustawy).

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Według przepisu § 3 rozporządzenia Rady Ministrów okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia.

Natomiast przepis § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie przepis § 1 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Sumując powyższe, aby nabyć prawo do emerytury J. C. musiał spełnić łącznie następujące przesłanki:

- 1) osiągnąć obniżony do 60 lat wiek emerytalny;
- 2) nie przystąpić do otwartego funduszu emerytalnego;
- 3) na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnić:
 - a) co najmniej 15 - letni okres wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz
 - b) staż pracy w wymiarze co najmniej 25 lat.

Bezspornym jest, że ubezpieczony w dniu wydania zaskarżonej decyzji ukończył wymagane 60 lat, na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymuje się 25 - letnim stażem pracy oraz że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Przechodząc do oceny, czy ubezpieczony spełnia warunek legitymowania się co najmniej 15 – letnim stażem pracy w warunkach szczególnych należy wskazać, że skarżący występując do organu rentowego o przyznanie świadczenia emerytalnego przedłożył wymagany przez prawo dokument w postaci świadectwa pracy w szczególnych w stosunku do którego organ rentowy podniósł zarzuty natury formalnej. Zdaniem Sądu istotnie w zakresie podniesionych przez Zakład okoliczności przedłożony dokument nie może być uznany za odpowiadający wymaganiom

stawianym przez prawo. Jednakże w ocenie Sądu Okręgowego taka sytuacja nie może dyskwalifikować możliwości ubezpieczonego ubiegania się o przedmiotowe świadczenie. Należy mieć bowiem na uwadze, że wadliwe wystawienie wskazanego dokumentu nie stanowi wystarczającej podstawy do przyjęcia, że pracownik nie wykonywał pracy w takich warunkach. Obowiązek sporządzenia dokumentacji w tym zakresie obciąża pracodawcę, w związku z czym wyciąganie wobec pracownika jakichkolwiek negatywnych konsekwencji wadliwego jej sporządzenia byłoby dla niego nazbyt krzywdzące. Należy mieć na uwadze fakt, że w postępowaniu sądowym nie znajdują zastosowania ograniczenia w zakresie dopuszczalnych źródeł dowodowych, ustanowione na potrzeby postępowania przed Zakładem, a wynikających z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe (Dz. U. z 2011 roku, Nr 237, poz. 1412). Zasadniczym bowiem celem postępowania sądowego jest rozstrzygnięcie sprawy po dostatecznym, wszechstronnym wyjaśnieniu jej okoliczności spornych. Ułatwia to art. 473 k.p.c., który wprost stanowi, iż w postępowaniu przed sądem w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i przesłuchania stron.

Powyższe oznacza, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., sygn. III UZP 6/84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r., sygn. III UZP 48/84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 r., sygn. II UKN 186/97; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 29 stycznia 2013 r., sygn. III AUa 808/12). Z przedstawionym poglądem i wynikającymi z niego wnioskami Sąd Okręgowy w pełni się zgadza.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe, w którym Sąd oparł się na dokumentach znajdujących się w aktach osobowych i aktach Zakładu, jego zeznaniach złożonych w trybie art. 299 k.p.c. oraz zeznaniach świadków, pozwoliło ustalić w sposób pewny, że ubezpieczony wykonywała stale i w pełnym wymiarze czasu pracę w warunkach szczególnych w okresie zatrudnienia we W. (następnie (...)) Zakłady (...), (...) Zakłady (...) Przedsiębiorstwo Państwowe, (...) S.A.) od dnia 20 listopada 1972 roku do dnia 24 października 1973 roku oraz od dnia 3 grudnia 1974 roku do dnia 16 listopada 1998 roku, w łącznym wymiarze 24 lat, 10 miesięcy i 19 dni.

Z poczynionych ustaleń wynika, że w okresie od dnia 20 listopada 1972 roku do dnia 1 kwietnia 1973 roku ubezpieczony na stanowisku robotnika w oczyszczalni ścieków pracował przy filtrach, udrażnianiu rurociągów i kanalizacji, studzienek oraz krat w zakładowej oczyszczalni ścieków do której spływały ścieki za całego zakładu, przede wszystkim powstałe w procesie produkcyjnym skór. Wykonywane czynności odpowiadają rodzajowi pracy opisanemu w wykazie A, Dział IX „W gospodarce komunalnej”, poz. 2 „Oczyszczanie ścieków i filtrów otwartych”, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów.

Następnie w okresie od dnia 2 kwietnia 1973 roku do dnia 24 października 1973 roku oraz od dnia 3 grudnia 1974 roku do dnia 28 lutego 1980 roku ubezpieczony wykonywał obowiązki związane z obsługą centrali ciepłej w kotłowni na oddziale(...), które sprowadzały się do obsługi urządzeń znajdujących się w centrali, służący do podgrzewania roztworów do temperatury pracy gotowej do dozowania na urządzenia produkcyjne, do podgrzewania których doprowadzana była para i gorąca woda. W przypadku awarii tych urządzeń zajmował się jej usunięciem. Oprócz tego zajmował się płukaniem przy wykorzystaniu kwasów wymienników ciepła. Nadto w trakcie drugiego z okresów ubezpieczony zajmował się nadzorem nad prawidłową pracą urządzeń ciepłowniczych, tj. urządzeń parowych i gorącej wody znajdujących się na oddziałach produkcyjnych – mokrym, garbowania, suszarni oraz malarni skór, czyli elementów suszarni skór, rurociągów, odwadniaczy urządzeń parowych, zbiorników oraz pomp do odprowadzania skroplonej pary, podgrzewaczy, dozowników do sporządzania roztworów oraz utrzymywania temperatury roztworów. Ubezpieczony zajmował się ich sterowaniem, uszczelnianiem zaworów, wymianą uszczelki oraz utrzymaniem odpowiedniej temperatury w zbiornikach i dozownikach roztworów. Opisane czynności odpowiadają rodzajowi pracy opisanemu w wykazie A, Dział XIV „Prace różne”, poz. 1 „Prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego” oraz pod poz. 25 „Bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń oraz prace budowlano - montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie”, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów. Jako podstawowe na wydziałach na których świadczył pracę ubezpieczony, wykonywane były prace wymienione w wykazie

A, Dziale VII „W przemyśle lekkim”, poz. 11 „Prace przy garbowaniu i wykańczaniu skór”, stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów.

Mając na uwadze ocenę charakteru prawnego okresu zatrudnienia ubezpieczonego od dnia 2 kwietnia 1973 roku do dnia 24 października 1973 roku Sąd Okręgowy znalazł podstawy do uwzględnienia przy ustalaniu stażu pracy w warunkach szczególnych okresu pełnienia przez skarżącego służby wojskowej od dnia 25 października 1973 roku do dnia 7 listopada 1974 roku, w wymiarze 1 roku i 14 dni. Zgodnie bowiem z wypracowanym w orzecznictwie poglądem, który Sąd Okręgowy w pełni podziela, zachowanie statusu pracownika zatrudnionego w szczególnych warunkach w rozumieniu § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów w okresie pełnienia służby wojskowej, co skutkuje dopuszczalnością zaliczenia czasu tej służby do stażu uprawniającego do wcześniejszej emerytury, następuje wyłącznie w sytuacji gdy pracownik zatrudniony był w szczególnych warunkach przed jej rozpoczęciem, bez względu na to czy po zakończeniu tej służby powraca do tego zatrudnienia jednak w przepisany terminie (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 grudnia 2013 roku, II UK 217/13; z dnia 25 lutego 2010 roku, II UK 215/09; z dnia 9 marca 2010 roku, I UK 333/09; z dnia 17 maja 2012 roku, I UK 399/11; z dnia 24 maja 2012 roku, II UK 265/11 oraz wyroki Sądów Apelacyjnych w Krakowie z dnia 23 kwietnia 2013 roku, III AUa 1412/12 i w Gdańsku z dnia 15 października 2013 roku, III AUa 213/13). Jak wynika z poczynionych ustaleń ubezpieczony przed dniem 25 października 1973 roku wykonywał pracę w warunkach szczególnych a po zakończeniu służby wojskowej z dniem 3 grudnia 1974 roku powrócił do wykonywania pracy w warunkach szczególnych, czyli z zachowaniem terminu przewidzianego przez prawo. Mając na uwadze powyższe poglądy i poczynione ustalenia wskazane zaliczenie było w pełni uzasadnione. Nie podlega natomiast zaliczeniu do stażu pracy w warunkach szczególnych okres od dnia 8 listopada 1974 roku od dnia 2 grudnia 1974 roku, tj. po dniu zakończenia służby w wojsku do dnia poprzedzającego dzień podjęcia pracy po tym zakończeniu.

Z poczynionych ustaleń wynika również, że w okresie od dnia 1 marca 1980 roku do dnia 30 września 1983 roku ubezpieczony na stanowisku montera aparatów i układów hydraulicznych – kanalarza w dziale głównego mechanika wykonywał czynności związane z konserwacją i remontem kanałów ściekowych oraz urządzeń sanitarnych w ramach których udrażniał zapchaną kanalizację przez osady ściekowe, wchodząc do kanałów ściekowych oraz udrażniał przepustowość rurociągów kanalizacji i wymieniał je. Oprócz tego do obowiązków skarżącego należało wykonywanie napraw i bieżącej konserwacji urządzeń na wydziałach produkcyjnych, głównie na wydziale mokrym i garbarni. W ich ramach przeprowadzał remonty i wymiany pomp, zaworów i uszczelek na urządzeniach takich jak rurociągi, dozowniki do sporządzania roztworów, bębny. Natomiast w okresie od dnia 1 października 1983 roku do dnia 16 listopada 1998 roku na stanowisku ślusarza remontowego na oddziale hydraulicznym wykonywał te same obowiązki co w okresie od dnia 1 marca 1980 roku do dnia 30 września 1983 roku z wyjątkiem czynności związanych z konserwacją i remontami kanałów ściekowych i instalacji sanitarnych. Dodatkowo z dniem 1 maja 1986 roku do zakończenia zatrudnienia wykonywał obowiązki związane z obsługą i remontem sprężarek w oddzielnym od wydziałów produkcyjnych budynku, w którym znajdowały się 4 duże sprężarki do sprężania powietrza, które było wysyłane do napędzania i sterownia urządzeń produkcyjnych oraz związane z codzienną konserwacją urządzeń instalacyjnych sprężonego powietrza znajdujących się na wydziałach produkcyjnych, która sprowadzała się do spuszczenia oleju i wody z zainstalowanych w tych urządzeniach zbiorników do wychwytywania wody i oleju z instalacji sprężonego powietrza, tak aby urządzenia przetłaczały czyste powietrze potrzebne do ich napędzania, np. pistoletów natryskowych. Opisane czynności odpowiadają rodzajowi pracy opisanemu w wykazie A, Dział IX „W gospodarce komunalnej”, poz. 1 „Prace w kanałach ściekowych”, w Dział XIV „Prace różne”, poz. 9 „Bezpośrednia obsługa stacji sprężarek” oraz pod poz. 25 „Bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń oraz prace budowlano - montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie”, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów. Jako podstawowe na wydziałach na których świadczył pracę ubezpieczony, wykonywane były prace wymienione w wykazie A, Dziale VII „W przemyśle lekkim”, poz. 11 „Prace przy garbowaniu i wykańczaniu skór”, stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów.

W tym miejscu należy wskazać, że na przyjęty w orzecznictwie pogląd zgodnie z którym wykonywanie u jednego pracodawcy w tym samym czasie (okresie) różnych rodzajów pracy w szczególnych warunkach (wymienione w

załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów), stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie pozbawia pracownika uprawnienia do zaliczenia tego okresu do zatrudnienia w szczególnych warunkach wymaganego do emerytury na podstawie art. 32 ust. 1, ust. 2 oraz ust. 4 ustawy emerytalnej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2012 roku, sygn. II UK 103/11). Sąd Okręgowy powołany pogląd w pełni aprobuje.

Łączny wymiar stażu pracy w szczególnych warunkach przy uwzględnieniu służby wojskowej został ustalony na 24 lata, 11 miesięcy i 3 dni.

Na marginesie należy zauważyć, że działanie pracodawcy, sporządzającego świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, polegające na wyłączeniu z tak zakwalifikowanego przez niego zatrudnienia okresów niezdolności do pracy przypadających od dnia 9 lutego 1998 roku do dnia 16 listopada 1998 roku, należy uznać za wadliwe. Stosownie bowiem do ugruntowanego w orzecznictwie poglądu, z którym Sąd Okręgowy się zgadza, do okresu pracy w szczególnych warunkach, o jakich mowa w § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów, wlicza się okresy zasiłku chorobowego w czasie trwania tego stosunku pracy, przypadające po dniu wejścia w życie ustawy z dnia 17 października 1991 roku o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2003 roku, III UZP 10/03; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 23 października 2012 roku, III AUa 1401/12). Z tych względów należało przy ustalaniu stażu pracy w warunkach szczególnych uwzględnić wskazany wyżej okres.

Jak wynika z poczynionych ustaleń J. C. legitymuje się ogólnym stażem pracy wynoszącym ponad 25 lat, ukończył 60 lat życia, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego oraz pracował w warunkach szczególnych ponad wymagany co najmniej 15 – letni okres, tj. 24 lata, 11 miesięcy i 3 dni. Tym samym ubezpieczony spełnia wszystkie warunki do ustalenia prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia(...) roku, tj. od dnia osiągnięcia wymaganego wieku emerytalnego, wynoszącego 60 lat, stosowanie do art. 100 ustawy emerytalnej. W tym bowiem dniu ziścił się ostatni z warunków wymaganych do ustalenia prawa do emerytury.

Z tych względów Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.